1847. N°. 130.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 29 OCTOBER.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 28 October.

Wij kunnen thans melden, dat de Hooggel. Heer N. C. Kist het Voorzitterschap der Maatschappij van Ned. Letterkunde heeft aanvaard.

— Naar aanleiding van een berigt uit Keulen, wordt door de *Utrechtsche Cour.*, van den 25sten jl., als een bijzonder nieuws, vermeld, dat Mevrouw Rümker te Hamburg, op den 11den dezer eene komeet heeft ontdekt, die ook op den 15den te Breslau is waargenomen. Ten betooge dat de *Utrechtsche Courant* zich niet zoo ver van huis behoeft te begeven, om dergelijke berigten in te winnen, kunnen wij aanvoeren, dat het laatstverschenen nummer van den *Algemeenen Konst- en Letterbode*, niet alleen van deze ontdekking heeft kennis gegeven, maar ook de waarnemingen heeft vermeld, op den 15den en 16den dezer, door den Hoogleeraar Kaiser omtrent die komeet volbragt, en zelfs reeds de loopbaan der komeet, nog in den avond van den 16den, door den student Oudemans, uit die waarnemingen, afgeleid. Wij zijn in staat gesteld aan het berigt van den *Letterbode* nog dit toe te voegen, dat de loopbaan dezer komeet, uit latere waarnemingen op het observatorium alhier volbragt, door eenige studenten dezer Hoogeschool meer naauwkeurig is berekend geworden, en dat zij vermoedelijk dezelfde is als de komeet op den 3den October jl. te Rome ontdekt, wier verschijning men bij ons welligt spoedig weder als een bijzonder nieuws zal vermelden. Het bovengenoemde nummer van den *Letterbode* deelt ook, omtrent de nieuw ontdekte planeet Iris, de uitkomsten mede van nieuwe onderzoekingen, die de Heer Oudemans op de latere waarnemingen van den Hoogl. Kaiser vestigde, en waaruit blijkt welken loop deze planeet, tot den 4den Dec. e. k. voor ons oog aan den hemel nemen zal. Voor twee jaren kende men slechts vier der kleine planeten, welke hare loopkringen van de Zon tusschen die van de Maan en Jupiter hebben. Iris, den 13den Aug. 1847 door Hind te Londen ontdekt, was reeds de zevende, maar hoe veel bewondering dit groote getal planeten, die denzelfden rang in het zonnestelsel bekleeden, ook verdiende, wij kenden het nog niet in zijn geheel. Den 18den dezer Maand heeft de Heer Hind andermaal eene kleine bewegelijke ster ontdekt, die hoogstwaarschijnlijk de achtste der zoogenaamde asteroïden is. Weldra zullen er toereikende waarnemingen voorhanden zijn voor de berekening van de loopbaan dezer nieuwe planeet, waardoor het meest belangrijke omtrent haar dadelijk beslist zal kunnen worden. De talrijke ontdekkingen van nog onbekende planeten, welke het laatste tweetal jaren heeft opgeleverd, zijn ons getuigen van den ijver met welken de sterrekunde thans behartigd wordt, maar zij zijn ook grootendeels uitvloeisels van reusachtige ondernemingen, in vroegere jaren ten uitvoer gebragt, die noodwendig eenmaal zulke vruchten moesten dragen.

— Z. Exc. de Minister van Finantiën, overwegende, dat dezer dagen weder commisen zijn schuldig bevonden aan het vorderen, aannemen of ontvangen van onverschuldigde gelden, belooningen of geschenken; heeft goedgevonden en verstaan, aan de commisen bij deze in herinnering te brengen, zoowel de daaromtrent bestaande wettelijke bepalingen, als de art. 174, 177 en 178 van het Wetboek van Strafregt, met te kennengeving, dat voortaan, tot afschrik van anderen, een exemplaire straf zal worden toegepast, zoodat op geene toegefelijkheid meer te hopen is.

— De te Delft den 28sten Augustus ll. in den ouderdom van 97 jaren overleden gepensioneerde Kapitein A. Schierhout, heeft het vierde van zijne nalatenschap vermaakt aan het Nederl. Bijbelgenootschap.

’s GRAVENHAGE, 27 October.

Naar men verneemt heeft Z. M., bij een dezer dagen genomen besluit, de besturen der steden en gemeenten ontheven van de gehoudenheid, om op hunne begrootingen eene som te brengen, gelijk staande met twee ten honderd van de stedelijke en gemeente-inkomsten, ter beschikking van het algemeen bestuur.

— Bij Koninkl. besluit is de Heer J. B. van Mansvelt, Lid van de Algem. Rekenkamer, benoemd tot Lid van de Staats-Commissie, tot het onderzoeken der Oost-Indische remisen-rekening over 1846, ter vervanging van den Heer G. S. G. Baron van Fridagh, op zijn verzoek als zoodanig eervol ontslagen.

— Z. M. heeft benoemd tot Ridder der Militaire Willems-Orde 4de kl. den Kapitein in Oost-Indië E. A. van Kempen, ter zake van het door hem gehouden loffelijke gedrag, bij de expeditie tegen de Vorsten van het eiland Bali, op 28 en 29 Junij 1846.

— De Arrondissements-Regtbank alhier heeft heden uitspraak gedaan in de zaak tegen den Markies de Thouars, welke in de teregtzitting van den 18den dezer bevorens behandeld was. De regtbank heeft het door den Subst. Officier, Jhr. Mr. W. M. de Braauw, voorgedragen systema aangenomen en thans als contradictoir uitspraak gedaan, en den Markies, ter zake van laster in een gedrukt en verspreid geschrift, veroordeeld tot dezelfde straffen, welke vroeger bij verstek waren uitgesproken, te weten: 3 maanden gevangenis, ƒ 100 boete, in de kosten, en voor 5 jaren ontzetting van regten.

— De bij het ontwerp van wet op het armwezen (in onze vorige bij wijze van uittreksel medegedeeld,) gevoegde Memorie van Toelichting, bevat in ’t algemeen hoofdzakelijk het volgende:

De Regering heeft de onderscheiden stelsels van bedeeling met naauwgezetheid overwogen. Zij heeft gemeend daarbij bepaaldelijk te moeten letten, eensdeels op de bezwaren, die de wet van den 28sten November 1818 heeft doen kennen, en anderdeels op den aard der aanwezige besturen voor huiszittende armen, gelijk mede op de betrekkingen, welke tusschen deze en de behoeftigen werkelijk bestaan, ten einde getrouw te blijven aan het gewigtig vereischte, dat de wet, zooveel doenlijk, in overeenstemming zij met de zeden en gewoonten des volks, behoudens de opneming van hetgeen nuttig wezen kan, en de vermijding van hetgeen nadeelig werkt. Daardoor verviel van zelf het denkbeeld eener wettelijke bedeeling, welke hier nimmer heeft bestaan, en de zoo aanzienlijke plaats, welke de kerkelijke armbesturen in het armwezen van Nederland bekleeden, bragt de noodzakelijkheid mede, om de wet te doen rusten op het beginsel, dat de uitvloeisels der godsdienstige liefdadigheid in Nederland behooren tot de voornaamste middelen om de armoede te lenigen, en dat mitsdien bij de wet de betrekking der behoeftigen ook tot die kerkelijke armbesturen geregeld moet worden, met vermijding echter van hetgeen aanleiding zou kunnen geven, dat uit de wet voor die besturen lasten zouden voortvloeijen, tot het dragen van welke zij, in den regel, geacht kunnen worden minder bestemd te zijn.

Ieder stelsel, bij hetwelk dit beginsel uit het oog werd verloren, zou de omverwerping of algeheele wijziging der inrigting van het armwezen in dit Rijk na zich slepen, en elke stap, welke daartoe zoude leiden, zou, al kon die ook, van eene louter bespiegelende zijde, op eene aanlokkende wijze worden voorgesteld, voor het minst zeer gewaagd zijn. De uitkomst daarvan zou voor het duurzaam welzijn van den Staat allernadeeligst kunnen werken, en de wetgever behoort zich dus daaraan niet te wagen.

De Regering vertrouwt, dat deze wet Nederland tegen de vestiging van bijzondere belastingen voor dit onderwerp zal waarborgen, en kunnen leiden om een beter, en voor den Nederlandschen landaard meer geëigend stelsel van armenbedeeling tot stand te brengen.

Alvorens echter een daartoe strekkend voorstel aan de overweging der Staten-Generaal te onderwerpen, is zij te rade gegaan met de onderscheidene collegien van Gedeputeerde Staten, die, schier dagelijks tot de toepassing der bedoelde wet geroepen, allezins in staat geacht moeten worden, om over het al dan niet aanwezig zijn dier noodzakelijkheid een op volledige kennis van zaken gegrond gevoelen te uiten.

De uitslag van het met die collegien gehouden overleg is geweest, dat *allen eenparigelijk* hebben te kennen gegeven, dat zij eene herziening der wet van den 28sten November 1818 noodzakelijk achten, onverminderd het bestaande verschil van gevoelen nopens den aard der daar te stellen nieuwe wetsbepalingen.

Ten einde hare overwegingen te doen rusten op de vereischte kennis van den aard der aanwezige besturen van huiszittende armen, heeft de Regering een opzettelijk onderzoek bewerkstelligd, waaruit is gebleken dat er van ruim 1200 aanwezige gemeenten 370, en dus bijna een derde zijn, in welke niet anders dan diakoniën of kerkelijke en dus geene burgerlijke of algemeene armbesturen gevonden worden, terwijl in 539 andere gemeenten, diakoniën of kerkelijke armbesturen te gelijk met burgerlijke of algemeene bestaan, en de eerste, in de meeste derzelve, de laatste in belangrijkheid van werkkring overtreffen.

Bij het onderzoeken der onderscheiden stelsels bleek het dat sommigen te-

gen eene bepaling van onderstands domicilie waren en daarin eenen stap tot eene armenbelasting zagen.

Anderen zouden de wetsbepalingen nopens dit onderwerp alleenlijk toepasselijk willen zien gemaakt op de burgerlijke en algemeene armbesturen en niet op de diakoniën of kerkelijke armbesturen.

Beide beginsels acht de Regering onaanneembaar. Het tweede toch zou in 370 gemeenten in het geheel niet, en in 539 andere slechts in eene geringe mate kunnen werken, en geheel afwijken van de vroegere provinciale wetgevingen, welke algemeen toepasselijk waren.

Het is daarenboven tastbaar, dat de werking van zoodanig beginsel in Nederland ruimschoots aanleiding zoude kunnen geven, om een aantal behoeftigen, tot diakoniën of kerkelijke armbesturen behoorende, over te laten aan de zorg van de burgerlijke of algemeene armbesturen, of, bij ontstentenis van deze, aan die der burgerlijke gemeenten, hetgeen zeker in de gevolgen eene armen-belasting, met al de nadeelen daaraan verbonden, onvermijdelijk zou kunnen maken, terwijl daarenboven een zoodanig stelsel, door misleiding van de zijde der behoeftigen, welke niet altijd tevoorkomen zijn, ook dubbele bedeelingen zou na zich slepen.

De Regering heeft gevraagd of het raadzaam ware, om bij de wet eene zoo bepaalde splitsing aan te nemen tusschen de behoeftigen die *wel* en die *niet* ledematen van een kerkgenootschap zijn, dat zij de eerste uitsluitend naar de diakoniën of kerkelijke, en de laatste alleen naar de burgerlijke of algemeene armbesturen zou verwijzen? — Eene rijpe overweging dienaangaande heeft echter tot de ontkennende beantwoording dier vraag geleid; want in al deze gemeenten werden hier te lande steeds ook degenen die nog geene ledematen zijn, geacht te behooren tot de diakoniën of kerkelijke armbesturen der gezindte in welke zij geboren zijn. Dit bij de wet te veranderen zou niet anders kunnen plaats hebben dan tot groot bezwaar der burgerlijke of algemeene armbesturen of der burgerlijke gemeenten, en zou dus eene schrede zijn op den weg naar eene armen-belasting.

Er zijn er, die het aanwezen van burgerlijke of algemeene armbesturen en het verstrekken van subsidiën der burgerlijke gemeenten aan de diakoniën voor zoo bedenkelijk houden, dat zij bij de wet de zorg voor de armen, geheel en al aan de kerkelijke gezindten overgelaten zouden willen zien, met uitdrukkelijke opheffing van alle burgerlijke of algemeene armbesturen en intrekking van alle bijdragen uit de fondsen der burgerlijke gemeenten aan de diakoniën binnen een meer of min ruimen termijn, met verbod om nieuwe burgerlijke of algemeene armbesturen op te rigten of bijdragen door burgerlijke gemeenten te verstrekken. De Regering zou dit voor wenschelijk houden, daar de aanwakkering der godsdienstige liefdadigheid voorzeker de burgerlijke lasten verminderen en de zedelijkheid bevorderen moet. Zij heeft echter, na de meest rijpe overweging, geene vrijheid gevonden dat stelsel in beraadslaging te brengen, omdat het in vele zeer voorname steden en gemeenten, aan de onontbeerlijke middelen zou ontbreken, om op eene eenigzins voldoende wijze in den wezenlijken nood der armen van alle gezindten te voorzien, zoodat langs dien weg velen, wier ondersteuning anderzins regtmatig zoude zijn, aan ellende en gebrek ten prooi gelaten zouden moeten worden, strijdig met de menschelijkheid en bedenkelijk voor de openbare orde, en daar de ondervinding vroeger de onvermijdelijkheid dier burgerlijke algemeene en gecombineerde armbesturen in vele steden en gemeenten heeft doen zien, zou het, naar het oordeel der Regering, eene hersenschim zijn, aan te nemen, dat die onder de tegenwoordige omstandigheden overal gemist zouden kunnen worden. De tien collegiën van Gedeputeerde Staten hebben zich zakelijk daarmede vereenigd.

Wat het domicilie van onderstand betreft, hebben al de collegiën van Gedep. Staten zich eenparig vereenigd met het gevoelen der Regering, dat de geboorteplaats de grondslag tot aanwijzing daarvan behoort te zijn.

Negen van de elf collegiën van Gedep. Staten hebben zich vereenigd met de uitdrukkelijke bepaling, dat niemand op onderstand regt heeft; de twee overige hebben integendeel bepalingen in overweging gegeven, bij welke zoodanig regt zou erkend worden; terwijl twee der negen eerstbedoelde, hoezeer dat regt betwistende, echter, even als de twee laatstbedoelde, de beschikking der armbesturen op de aanvraag om onderstand, wanneer deze afwijzend mogt zijn, aan beroep onderworpen zouden wenschen te zien, iets waarvan de overigen niet hebben gewaagd, en hetgeen ook niet zou kunnen plaats hebben zonder met de daad de wettelijke bedeeling in te voeren.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Na de aanneming van de 2de § van het adres in antwoord op de Troonrede, in de Zitting van Dingsdag, is de 3de §, omtrent de Overzeesche Bezittingen, na langdurig beraadslagen, op voorstel van den Heer van Dam van Isselt, aldus veranderd, met eene meerderheid van 31 tegen 18 stemmen aangenomen: »Het welzijn van 's Lands koloniën wekt steeds te regt de hoogste belangstelling der Natie op. Wij hebben ons dus verheugd, van Uwe Majesteit te mogen vernemen, dat de rust aldaar ongestoord is gebleven."

§ 4 en 5 zijn terstond aangenomen.

Uit § 6 is, op voorstel van den Heer de Kempenaer, met algemeene stemmen het woord *helpen* weggelaten.

Ook § 7 is terstond aangenomen.

Ten aanzien van § 8 is door den Heer van Heemstra een amendement voorgesteld, dat echter op voorstel der Commissie tot de behandeling van § 11 is uitgesteld.

Het luidt aldus: »Deze gezegende oogst zal voorzeker vele rampen lenigen, door vroegere mislukking ontstaan. Evenwel mogen wij het Uwer Majesteit niet ontveinzen, dat de armoede in sommige gedeelten des Vaderlands op eene schrikbarende wijs toeneemt, en dat door de Regering krachtige middelen zullen behooren aangewend te worden, welke onder den Goddelijken zegen, kunnen dienstbaar zijn, om dreigende en onrustwekkende onheilen af te wenden van den Vaderlandschen bodem."

§ 8 is terstond aangenomen.

— In de zitting van heden zijn de beraadslagingen over het ontwerp van adres in antwoord op de troonrede, voortgezet.

De 9de § is terstond aangenomen.

Bij de behandeling der 10de § (betreffende 's Rijks geldmiddelen) zegt de Heer Corver-Hooft, dat de Commissie, naar zijne meening, te ver gegaan is. Eene in het vorige jaar genomene proef, om een ander stelsel van belasting in te voeren, is niet gelukt. Hij stelt als amendement voor, de laatste zinsnede van dezen § weg te laten. (Deze zinsnede luidt: »Wij zouden ons gelukkig rekenen, indien eenmaal door eene wijziging van het stelsel van belastingen, het lot der middelklasse konde verbeterd worden.")

De Heeren de Jong, de Kempenaer en Romme bestrijden den vorigen spreker. Zij zijn van oordeel, dat ons tegenwoordig stelsel van belastingen verderfelijk is, de kiem van een toenemend pauperismus in zich bevat, doodend voor de middelklasse en daarom onregtvaardig is. De laatste zinsnede van dezen § komt hun dus zeer wenschelijk voor.

De Heer de Monchy, lid der Commissie, verdedigt mede de zinsnede.

De Heer van Twist zal zich vóór de zinsnede verklaren, alleen voor zoo verre men daarmede geene belasting op de inkomsten op het oog had. Ware dit het geval, dan zou hij er tegen zijn.

Bij hoofdelijke omvrage is het amendement met 45 tegen 5 stemmen verworpen. — *Voor* hebben gestemd de Heeren Menso, Kien, Corver-Hooft, Jongsma en Telting.

De § zelf is met 46 tegen 4 stemmen goedgekeurd. — *Tegen* hebben gestemd de Heeren Menso, Corver-Hooft, Jongsma en Telting.

Hierna is beraadslaagd over § 11 (werken van openbaar nut).

De Heer van Heemstra herinnert, dat hij gisteren bij § 8 een amendement heeft aangeboden, strekkende om aan de Regering kenbaar te maken, dat de armoede in sommige gedeelten van het land op eene verontrustende wijze toeneemt, en waarin op maatregelen werd aangedrongen, om daarin te voorzien. De Commissie heeft hem toen tot § 11 verwezen. Hij stelt nu dit amendement voor: »Het openen van nieuwe bronnen van bestaan is een onderwerp, dat niet genoeg behartigd kan worden. Immers wij mogen het voor U. M. niet ontveinzen, dat de armoede in sommige gedeelten des Vaderlands op eene schrikbarende wijze toeneemt, en dat door de Regering krachtige middelen zullen behooren aangewend te worden, welke onder den Goddelijken zegen kunnen dienstbaar zijn, om dreigende en onrustwekkende onheilen af te wenden van den vaderlandschem bodem."

De Heer Gevers vreest dat door de redactie van de Commissie een indruk zou kunnen ontstaan, alsof de Kamer reeds voorshands het ondernemen van groote werken goedkeurde. Daarvoor zouden groote sommen vereischt worden, welke onze finantiën niet gedoogen. Men zou dus zijne toevlugt tot eene leening moeten nemen. Daaraan kan de spreker zijne goedkeuring niet hechten. Hij stelt voor de eerste zinsnede dus te lezen: »Wij wenschen zeer, dat gevolg kunne gegeven worden aan de maatregelen, ter uitvoering der werken van openbaar nut, welke U. M. bedacht is, in de verschillende oorden des Rijks tot stand te doen brengen."

De Heer van Dam keurt als Lid der Kamer, het amendement van het Lid uit Vriesland goed.

De Heer Luzac vreest, dat men, met het tot stand brengen van maatregelen, eene negotiatie op het oog heeft. Nu reeds, zonder kennis van den aard der operatie te dragen, zich bereid te verklaren om daartoe mede te werken, acht hij onvoorzigtig. De Spreker wenscht dus, den geheelen § weggelaten te hebben.

De Heer van Twist zegt, dat het niet genoeg is, werk te laten verrigten, het moet ook productief zijn. Het kan anders op den duur niet worden volgehouden. Om dit op den voorgrond te brengen, stelt hij voor de § aldus te lezen: »Het openen van nieuwe bronnen van volksbestaan is een onderwerp, dat de ernstige aandacht van U. M. in eene hooge mate verdient. Kan de daarstelling van werken, in verschillende oorden des Rijks, daartoe leiden, dan zal daardoor én voor het oogenblik, én voor het vervolg, aan vele handen nuttig werk worden verschaft. Wij hopen, dat, ter bereiking van dat doel, middelen zullen kunnen worden beraamd, die in de bestaande omstandigheden aannemelijk zijn te achten."

De Heeren van Sasse van Ysselt en Luyben juichen de zinsnede der Commissie toe.

De Heer Schooneveld keurt het amendement van het lid uit Overijssel goed.

De Heer van Dam wijst op de noodzakelijkheid, om de armoede tegen te gaan. Men moet geene aalmoezen ten gevolge der wet uitreiken. Men geve den behoeftigen werk. De Spreker ziet zelfs niet op tegen eene vermeerdering van staatsschuld, wanneer die daartoe noodig is.

De Heer de Kempenaer zal het amendement van den Heer v. Twist aannemen.

De Heeren Gevers en Luzac keuren dit amendement mede goed, en zullen, indien het wordt aangenomen, het hunne intrekken.

De Heer de Jong vereenigt zich met het amendement van den Heer van Heemstra. Het openen van nieuwe bronnen van bestaan zal een krachtig middel zijn, om de armoede tegen te gaan.

Het amendement van den Heer Duymaer van Twist is vervolgens aangenomen, met 31 tegen 19 stemmen. Tegen: de Heeren Verwey-Mejan, van Dam van Isselt, Luyben, Egter, Mutsaers, Busmann, Corneli, Bots, Romme,

v. Panhuys, Beerenbroek, v. Riemsdijk, Timmers Verhoeven, v. Harencarspel, v. Sasse v. Ysselt, Smit, Byleveld, de Jong en de Monchy.

Het amendement van den Heer van Heemstra is verworpen met 45 tegen 5 stemmen.

Voor: de Heeren van Dam, de Kempenaer, Luzac, van Heemstra en de Jong.

Ten gevolge der aanneming van het amendement van den Heer Duymaer van Twist, is dat van den Heer Gevers, volgens diens verlangen, vervallen.

Ook de oorspronkelijke § 11 der Commissie is daardoor vervallen, en het amendement van den Heer Duymaer van Twist maakt thans de § 11 uit.

§ 12 is terstond aangenomen.

Met betrekking tot de 13de § heeft de Heer Kien begrepen, dat de woorden: »Met hartelijke blijdschap" behoorden te worden vervangen door: »Met levendige belangstelling," omdat het hem voorkwam, dat men zich alsdan eerst zoude kunnen verblijden, wanneer de arbeid voor de aangekondigde veranderingen der Grondwet, naar wensch was geëindigd.

De Heer de Kempenaer verlangde, dat de Staten Generaal nu den wensch behoorden te uiten, dat de voorgenomene wijzigingen mogten zijn volledig, en zoo veel omvattend, dat deze aangelegenheid voor eene reeks van jaren als afgedaan konde worden beschouwd, en men zich met onverdeelde aandacht konde toeleggen op de bevordering der stoffelijke welvaart; — en heeft eene in dien zin veranderde redactie der genoemde § voorgesteld.

De Heer Luzac heeft dit amendement verdedigd, en verklaard, dat hij zijne stem, ten aanzien van het adres, aan de aanneming daarvan zoude verbinden.

De Heer van Dam heeft de voordragt der Commissie verdedigd.

Bij stemming, is de voordragt van den Heer de Kempenaer, met 44 tegen 6 stemmen, verworpen. (Voor hebben gestemd de Heeren: de Kempenaer, Luzac, Anemaet, Wichers, Schooneveld en Hoffman); — is de voordragt van den Heer Kien, met 47 tegen 3 stemmen, insgelijks verworpen. (Voor hebben gestemd de Heeren: Kien, Hooft en Borski) en is de § naar de voordragt van de Commissie, met 46 tegen 4 stemmen, aangenomen. (Tegen hebben gestemd de Heeren: Kien, Hooft, de Kempenaer en Luzac).

Het geheel van het adres is daarop, na de goedkeuring der laatste §§, met 48 tegen 2 stemmen (die van de Heeren de Kempenaer en Luzac) aangenomen.

Daarna is besloten, om den Heer Opperdoes Alewijn, na de aflegging van den eed, als lid der Kamer toegelaten, en is de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

ROTTERDAM, 27 October.

Het verzoek van een aantal adressanten aan den Raad van Administratie der Hollandsche ijzeren Spoorweg-Maatschappij, tot herstelling van den trein van 12 ure, van hier op Amsterdam, schijnt blijkens het antwoord, bij gemelden Raad gunstig ontvangen, maar de zaak mede afhankelijk van de beslissing der Departementen van Binnenl. Zaken en Finantiën, weshalve het adres door dien raad derwaarts is opgezonden.

DORDRECHT, 26 October.

Het Genootschap voor Land- en Tuinbouw, *Dordrechtsche Flora*, looft eene gouden medaille of *f* 40 uit, voor een doeltreffend landbouwkundig handboekje voor den minder verlichten landbouwer en 't schoolonderwijs in geheel Nederland geschikt, behelzende al wat den Nederlandschen landbouw betreft en met nut daarin kan worden ingevoerd, alsmede eene beschrijving van alle gewassen die de Nederlandsche landbouwer met voordeel kan kweeken, met opgave der kweekwijzen.

(De *Catechismus voor Landbouwkundige Scheikunde en Aardkunde*, van den beroemden Britschen geleerde Johnston, is naar de 16de Engelsche uitgave, door een deskundige, den Heer van Laer, in het Nederduitsch vertaald en met houtsnee-figuren uitgegeven (prijs *f* 0.35). Toen heeft onze groote scheikundige, de Utrechtsche Hoogleeraar G. J. Mulder, een aanbeveling van dien Catechismus geschreven en in 't licht gegeven (prijs *f* 0.15), een krachtig woord, hoofdzakelijk tot de onderwijzers ten platten lande gerigt, hen aansporende om denzelve op hunne scholen te gebruiken).

AMSTERDAM, 27 October.

De Leden van de Amstel-Societeit hebben aan den Heer Mr. L. D. Storm, een keurig zilveren plateau ten geschenk gezonden; het draagt ten opschrift: Hulde der Amstel-Societeit aan het niet herkozen Lid der Tweede Kamer Mr. L. D. Storm.

DEN HELDER, 25 October.

Gisteren avond overleed alhier de Hoog Ed. Gestr. Heer D. Buys, Ridder van de Orde van den Nederlandsche Leeuw en van de Militaire Willems-Orde, Schout-bij-Nacht, Bevelhebber der Marine alhier, in den ouderdom van 64 jaren. Heden wordt door het ter halver stok hijschen der vlaggen van al de schepen en vaartuigen, welke in de haven liggen, de rouw aan den dag gelegd, wegens dit overlijden, waardoor de Staat een ijverig en kundig Hoofd-Officier, de gemeente een achtingswaardig burger en de betrekkingen een geliefden en zorgenden echtgenoot en vader hebben verloren.

UTRECHT, 26 October.

Op Donderdag den 4den November e. k., zal door de Commissie tot de behandeling van 's Rijks muntmateriaal in het muntgebouw alhier, ten verkoop worden aangeboden, eene partij gouden baren. De oude zilveren speciën namelijk, welke achtereenvolgens buiten koers zijn gesteld, worden voor het grootste gedeelte in de Scheifabriek der Heeren van Boom en Comp. te Amsterdam, onderworpen aan eene bewerking, die men finceren noemt. Hierdoor wordt het koper, alsmede het goud dat in alle oude zilveren speciën, echter in zeer kleine hoeveelheden, aanwezig is, van het zilver afgescheiden. Het goud bedraagt in de meeste oude speciën maar 6/ à 7/10 gedeelten van een wigtje (of decigrammen) per Ned. ℔; de hoeveelheid is verschillend voor de verschillende speciën. Dat goud nu, hetgeen, even als het fijne zilver van de oude speciën afkomstig, door de Scheifabriek aan voornoemde Commissie wordt afgeleverd, zal thans publiek verkocht worden, waartoe het tijdstip gunstig schijnt.

ZWOLLE, 25 October.

Heden is hier ter stede door de Heeren Mrs. H. Cock, Hoogleeraar te Leyden, Nedermeyer, Ridder van Rosenthal, Advokaat te Arnhem, en Schooneveld, Advokaat te 's Hage, als daartoe benoemde scheidsmannen, uitspraak gedaan in het aan hunne beslissing onderworpen regtsgeding, tusschen de administratie der Overijsselsche Spoorweg-maatschappij en de houders der recepissen van aandeelen in de voormelde maatschappij. Bij deze uitspraak is door de arbiters in substantie beslist, dat de houders van recepissen geregtigd zijn tot het doen beleggen eener algemeene vergadering.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

CHINA.

CANTON, 12 Augustus.

In den avond van den 8sten dezer hadden de Heeren Reynvaan en Vaucher, de eerste een Nederlander en de tweede een Zwitser, de boot van Hongkong No. 12 afgehuurd, om hen naar Victoria te brengen. Des avonds ten 8 ure begaven zij zich aan boord, maar de schipper gaf hun te kennen, dat hij in dien oogenblik niet onder zeil kon gaan, weshalve zij zich te bed begaven. Omstreeks 11 ure aanvaardde de boot den togt, maar daar het weder mistig en regenachtig werd, werd het anker tusschen het Hollandsche en het Fransche fort uitgeworpen, toen zij kort daarop geënterd en aangevallen werden door zeeroovers, die de passagiers beroofden van hunne goederen, alsmede van eene hoeveelheid specie en horologiën, ten bedrage van 4,000 dollars. De Heer Vaucher klom op het dek en werd daar over boord geworpen of viel bij toeval in het water; hij verloor hierbij het leven. Zijn lijk vertoonde geene sporen van geweld en is naar Whampoa overgebragt. De Heer Reynvaan ontving twee zware wonden met eene lans in den hals, alsmede verscheidene kneuzingen aan hoofd, schouders en dijen. Even zoo werden eenige Chinesche passagiers geplunderd. De Heer Reynvaan had het geluk den bijstand te ontvangen van twee Heeren, die in eene boot van Whampoa terugkeerden, en hem naar Canton medenamen: zij bragten aldaar ook het vaartuig aan, welks schipper echter vermist werd. Bij afwezigheid der Hollandsche en Fransche Consuls, liet de Engelsche Consul, de Heer Macgregor, een onderzoek in het werk stellen om het verblijf der zeeroovers op te sporen en hen te doen vatten. De aanval was waarschijnlijk een gevolg van plunderzucht, en sommigen meenen, dat de schipper en zijn knecht niet vreemd aan deze zaak geweest zijn, dewijl zij spoorloos zijn verdwenen, ofschoon zij ook vermoord kunnen zijn.

MEXICO.

Een brief uit Mexico aan een huis te Londen, door de *N. Rott. Cour.* medegedeeld, bevat omtrent de verovering dier stad nog de volgende bijzonderheden.

In den morgen van den 14den September trokken de Amerikanen tegen de stad op. De Mexicaansche soldaten vatten post achter waterleidingen en verschillende borstweringen, welke in aller haast opgeworpen waren, zoodat de Amerikanen door al deze hinderpalen belemmerd, niet voor in den achtermiddag de poorten der stad bereikt hadden.

Nu beschoten zij twee dagen lang de stad. Vele huizen werden in den asch gelegd en een aantal mannen, vrouwen en kinderen gedood. Men zag niets als rook en vlammen en hoorde niets als de hartverscheurende kreten der gekwetsten. De stad wederstond nog. Nu besloten de Amerikanen de stad binnen te rukken; doch men had de straten versperd en op de daken der huizen steenen enz. bijeengehoopt, ten einde daarmede de vijanden te verpletteren. Generaal Scott zag het moeijelijke zijner stelling in, daar het kogels en steenen op zijne troepen regende, zoodat velen gewond of gedood werden, doch hij trok steeds voorwaarts, tot dat hij den ingang van twee straten bereikt had, welke op de markt uitkwamen. Daar bij zag dat hij al zijne lieden zoude verliezen, indien hij verder op eene dusdanige wijze wilde voortrukken, nam de Generaal bezit van het klooster van San Isidore en zond van daar de sappeurs en mineurs uit, ten einde zich door de massa huizen eenen weg te banen. In enkele gevallen deed men geheele woningen in de lucht springen, ten einde den voortgang te bespoedigen, zoodat de Amerikanen eindelijk ook de markt bereikten. Daar werden zij van het paleis en de hoofdkerk zoo hevig beschoten, dat ook zij hun geschut derwaarts rigtten, en meer dan 100 schoten op deze gebouwen deden, waardoor vele Mexicanen gedood of gewond werden, en de overigen het vuren staakten, daar alle wederstand nutteloos was, zoodat de Amerikanen den 15den September in het bezit der hoofdstad kwamen.

ITALIE.

ROME, 14 October.

De Paus heeft eenen brief gezonden aan al de Commissiën in zijne Staten, die zich tot het verzamelen van gelden hebben gevormd, ter oprigting van een standbeeld te zijner eer, waarin hij die Commissiën aanmaant, om die gelden liever te doen strekken tot stichting van eene inrigting voor bejaarde

lieden, welke te Rome kon gevestigd worden, en waarin elke provincie een bepaald getal zou plaatsen. De Paus had zelf tot dat doel voor eene aanmerkelijke som ingeschreven.

— In de districten van het Hertogdom Lucca, die daarvan afgescheiden en onder het beheer van den Hertog van Modena zullen komen, heerscht groote ontevredenheid; de boeren komen te wapen en willen den Hertog niet als heer erkennen. De inwoners van Livorno hebben een verzoekschrift, waaronder 20,000 onderteekeningen staan, aan den Groothertog van Toscane aangeboden, om die districten terug te koopen. De Groot-Hertog zou hiertoe ernstige pogingen aanwenden.

SARDINIE.

TURIN, 22 October.

De Koning heeft het ontslag aangenomen van den Gouverneur dezer stad, Thaen della Torre, die de Oostenrijksche partij geheel was toegedaan, en hem vervangen door den Heer Villamarina, die alleen onder deze voorwaarden die gewigtige betrekking, welke met een Onder-Koningschap gelijk staat, heeft aangenomen: volledige amnestie voor de ten gevolge der jongste onlusten gevangen genomen personen, vrijheid van drukpers en hervorming in het bestuur. De Koning had die voorwaarden goedgekeurd, en zou binnen kort de noodige besluiten uitvaardigen.

ZWITSERLAND.

BERN, 23 October.

Van den Landdag zijn Commissarissen naar de kantons van het afzonderlijk verbond vertrokken, om aldaar de proclamatie bekend te maken. De Regering van Lucern heeft zich er tegen verzet en de verspreiding der proclamatie verboden. Ingezetenen der kantons welke er de hand aan mogten leenen, zullen in hechtenis genomen en aan het geregt overgeleverd worden. De Commissarissen zijn echter met de gewone eerbewijzen ontvangen.

Ook in Schwyz is de verspreiding der proclamatie verboden. Inmiddels nemen de wederzijdsche strijdkrachten meer en meer eene dreigende houding aan. In een paar districten van St. Gallen, hadden niet alleen de opgeroepen soldaten geweigerd om tegen het afzonderlijk verbond te velde te trekken, maar ook de plattelands-bevolking zich gewapend, om in hare streek alle ondernemingen tegen dat verbond te beletten. Alle beschikbare troepen waren derwaarts gezonden, en de burgerwacht was onder de wapenen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 October.

Aan 3 Geneesheeren der Faculteit alhier, is door den Minister van Koophandel de last opgedragen, om den voortgang der Cholera gade te slaan, waar zij thans woedt. Dienvolgens zullen zij zich naar Moscau, Odessa en Trebisonde begeven.

— Zondag jl. was de renbaan te Lyon met menschen overdekt, om een schouwspel bij te wonen, dat als de vergoding van Napoleon en Josephine aangekondigd was. Een zegekar werd door touwen en machinen, 35 ellen hoog in de lucht opgetrokken. In de kar zaten de als Napoleon en Josephine, gekleede personen. In dit oogenblik brak echter de kar, ten gevolge waarvan Napoleon hals over hoofd naar beneden stortte en, voor dood van den grond werd opgenomen. Intusschen zag men Keizerin Josephine midden in de lucht aan een touw hangen, dat zich om een harer beenen geslingerd had. Na bijna 10 minuten werd zij langzaam naar beneden gelaten en kwam er met eene onbeduidende wonde af.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat te beginnen met Maandag den 1sten November aanstaande, de dienst der Veerschuiten van deze Stad op 's Gravenhage, is geregeld als volgt:

Van *LEYDEN* op *'s GRAVENHAGE*:	Van *'s GRAVENHAGE* op *LEYDEN*:
's Morgens ten $7\frac{1}{2}$ ure.	's Morgens ten $8\frac{1}{2}$ ure.
's Namiddags » 5 »	's Namiddags » $2\frac{1}{2}$ »

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DU RIEU.

Leyden, 28 *October* 1847.   Ter ordonnantie van dezelve,
v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 25sten October de Heer J. Roos, van Groningen, in de Bespiegelende Wijsbegeerte en Letteren, na Openbare verdediging zijner Dissertatie, continens: *Annotationem ad Lucretii Poëmatum libros tres priores.*

ADVERTENTIEN.

Heden overleed tot mijne innige droefheid, in den laatsten tijd harer zwangerschap, na vooraf verlost te zijn van eene doode Dochter, mijne geliefde eenige Dochter GERARDINA GEERTRUIDA, in den ouderdom van 30 jaren en 8 maanden, Echtgenoot en vijf Kinderen nalatende.

LEYDEN, 27 October 1847.   A. VAN BERGEN VAN DER GRYP.

Men verlangt met Mei, bij fatsoenlijke Burgerlieden, voor eene DAME, **2 à 3 Ongemeubeleerde Kamers met Bediening**, liefst op den Rhijn of anderen vrolijken stand. Adres Letter E aan het Bureau van de *Leydsche Courant.*

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

Onder Directie van den Heer A. PETERS,

op Maandag 1 November 1847,

***Cardillac de Juwelier of Parijs in 1647*,** Tooneelspel in 3 Bedrijven, vrij gevolgd naar de Fransche Melodrama van dien naam en de Hoogduitsche Novelle van Mevrouw *de Scudely*, van HOFFMAN. Gevolgd door ***de Huzaar van Felsheim*,** Blijspel met Zang in 3 Bedrijven, naar het Fransch, van B. A. Fallee. Beide stukken nooit alhier vertoond.   *Aanvang ten ZES ure.*

Al degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijle ANNA MARIA SIEBERS, ongehuwd te *Oegstgeest* overleden, den 2den September 1847, worden verzocht daarvan franco **opgave** of **betaling** te doen, ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWYDEN te *Soeterwoude*, vóór of uiterlijk op den 15den November aanstaande.

OPENBARE VERKOOPING

van **MEUBILAIRE** en verdere **ROERENDE GOEDEREN**, op Maandag den 8sten November 1847, des voormiddags ten 10 ure, te *Oegstgeest*, bij de Groenesteeg, ten sterfhuize van Mejufvrouw ANNA MARIA SIEBERS, als: Bedden met Toebehooren, Kabinet, Hoekkast, Porselein, Glaswerk, eenig ongemunt Goud en Zilver, voorts Tafels, Stoelen, Vrouwe Kleederen, stukken Linnen en Katoenen, verdere Meubilaire Goederen en hetgeen meerder zal worden geveild.

Te zien des Zaturdags den 6den November, van des voormiddags 10 tot des namiddags ten 2 ure.

Bij **D. J. COUVÉE**, Boekhandelaar te *Leyden*, wordt uitgegeven en is alom verzonden:

N°. 1 van DE KOMEET.

Een Staatkundig blad, dat op onbepaalde tijden bij losse bladen, à 10 Cents het vel druks, zal uitkomen.

Dit blad toegewijd aan VOORUITGANG en ORDE, bevat vele nuttige wenken omtrent de rigting in het Staatkundige, voor allen wie het heil des Vaderlands ter harte gaat, zoodat de lezing er van hoogst belangrijk is.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 27 OCTOBER.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld. .	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$54\frac{3}{16}$	$54\frac{3}{8}$	$54\frac{5}{16}$
Dito Certificaten . . .	» 3	»	$64\frac{3}{4}$	65	$64\frac{15}{16}$
Dito dito	» 4	»	$83\frac{3}{4}$	$83\frac{7}{8}$	$83\frac{13}{16}$
O. I. Leening	» 4	»	$83\frac{11}{16}$	$83\frac{3}{4}$	
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$	»	$83\frac{1}{4}$		
Handel-Maatschappij	» $4\frac{1}{2}$	»	164	$164\frac{3}{8}$	$164\frac{3}{8}$
Haarlemmermeer	» 5	»			
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . .	» $4\frac{1}{2}$	»	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
Aand. Holl. Spoorweg Maats. . .					
BELGIE, Certificaten	» $4\frac{1}{2}$	»			
Dito Dito	» $2\frac{1}{2}$	»			
Dito. bij ROTHSCHILD.	» $2\frac{1}{2}$	»	$47\frac{1}{2}$		
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £	» 5	»	$13\frac{3}{8}$	$13\frac{1}{2}$	
Dito bij dito, onbep. stukken .	» 5	»	$12\frac{1}{8}$	$12\frac{1}{4}$	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	$24\frac{5}{16}$	$24\frac{9}{16}$	$24\frac{9}{16}$
Coupons Ardoins			$11\frac{1}{8}$	$11\frac{1}{4}$	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»	$23\frac{1}{8}$		
Dito Dito	» 4	»	$23\frac{3}{16}$	$23\frac{5}{16}$	$23\frac{3}{16}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	$102\frac{3}{4}$	103	
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»	$102\frac{1}{2}$		
Cert. bij dito 1831 en 1833. .	» 5	»	95		
Dito bij HOPE	» 4	»	$86\frac{1}{8}$	$86\frac{3}{8}$	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	86	$86\frac{1}{4}$	
Certificaten te Hamburg. . . .	» 5	»	100	$100\frac{1}{8}$	
Inschrijving in Assign.	» 6	»	66		
Certificaten van dito	» 6	»			
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting . .	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»			
PRUISSEN, Loten van 50 R. . . .	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.			
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	$99\frac{3}{8}$	$99\frac{1}{2}$	
Idem	» $2\frac{1}{2}$	»	$50\frac{3}{8}$	$50\frac{1}{2}$	
Aandeelen 28 Mei 1834 . . .	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE, ...	» 5	»			
AMERIKA, ...	» 6	»			
Dito Bankactiën			$3\frac{3}{4}$		
MEXICO, ...	» 5	»	16	$16\frac{1}{4}$	$16\frac{1}{4}$
VENEZUELA, ...	» $2\frac{1}{2}$	»	$33\frac{1}{2}$		

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt. Prolongatie $5\frac{1}{2}$ à 6 pCt.
Wissel-Disconto 4 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.